

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona,
Fél évre . . . 4 korona,
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . 12 fillér
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A legfontosabb lépés.

Azt szokták mondani, hogy nincs oly ember a világon, kire a szerencse egész életében legalább egyszer ne mosolygott volna, vagy más szavakkal: a boldog jövő megalapítására ne kínálkozott volna az alkalom. Csakhogy a legtöbb ember a kínálkozó alkalmat elszalasztja vagy nem akarja felhasználni s e miatt egész életében sántikál. Az az egynehány boldog halandó, ki elég ügyes volt arra, hogy a szerencsét üstökön ragadja, elégtűnt mosolylyal tekint a jövőbe s még csak szánakozni sem tud a százerek eviczklésén.

Vajjon nem áll-e az élettapasztalatból merített igazság a városokra nézve is, melyeknek emelkedése, fejlődése egészben véve hasonló az egyes emberekéhez? Budapestet nemcsak szerencsés fekvése emelte a világ legnagyobb városai sorába, hanem vezetőinek bölés belátása, a kínálkozó alkalom felhasználása s a jövőről való körültekintő gondoskodás voltak azok a tényezők, melyek nagyságának, boldogulásának alapját megvetették.

Rimaszombat az ország városai között csekély pont; lakóinak száma alig ér föl két-három budapesti nagyobb szabású bérház lakóinak számával, de szerencsés fekvése folytán a Rima-völgy szükségleteinek megfelelőleg, várossá fejlődött. Csekély pont, de mégis város, mely rendezett tanácsesal bír, sorsa felett maga intézkedik s boldogulásának alapfeltételeit is önmagában bírja.

Rimaszombatra a szerencse már egyszer mosolygott. — Valamikor a felvidék egyik legesinosabb kisvárosának tartották; utcái mértani vonalakra volt huzva, vagyona, jövedelme a polgárokat még az adófizetés gondjaitól is felmenté.

És hol állunk ma? Utcái görbék, némelyik

kifli alaku, vagyona annyira meg van terhelve, hogy a deficit eltüntetése évről-évre a számtanácsosi hivatalnak a legsúlyosabb gondokat okozza, sőt hivatalnokait sem fizetheti abban a mértékben, melyet a kor előrehaladt viszonyai megkövetelnek. Az egykor szép és nagy vagyonnal bíró város fejlődésében, főleg anyagi szempontból, visszaesés tapasztalható; a polgárokat a pótdadó kezdi nyomni s a fokenként mindig emelkedő szükségletére a milliót jóval meghaladó törzsvagyon kamattjévedelme nem elég.

Ily körülmények közt a következő alternatívákra kell gondolnunk: vagy nem kínálkozott az alkalom soha, vagy a kínálkozó alkalmat a város ügyeinek vezetői elszalasztották. A végeredmény ugyanaz: eviczklünk.

Távol van tőlünk az a gondolat, hogy vádat emeljünk. Hisz szemünk előtt láttuk lefolyni azt küzdelmet, melyet a város urai kifejtettek azért, hogy a meglehetősen jövedelmet hajtó kaszárnyák üresen ne maradjanak, és látjuk, mint fő a fejök ma is azért, hogy a katonaság eltávozása által megcsökkenett jövedelmeket pótolják. De azt is látjuk, hogy a küzdelem évek óta egyoldalu. A törekvés mindig csak arra irányul, hogy a katonaságot visszaszerezzék.

Pedig e törekvésben mi az üdvösségre vezető utat nem leljük föl. Mert az a jövedelem, melyre e czimen városunk szert tehet, nem áll arányban a velejáró kiadásokkal s különösen azokkal az igényekkel, melyekkel városi polgárságunk zöme el van telve. Mert mi a pótdától nem félünk, ha mód és alkalom van adva polgárságunknak arra, hogy jövedelmei emelkedésével adózó képessége is emelkedik. A törekvésnek tehát valami oly czél felé kell irányulni, mely kisbirtokos és különösen kisipart űző városi polgárságunk jövedelmi forrásául szolgál. A

katonaságtól befolyó 20—30 ezer forintnyi forgalom pedig nem oszlik meg, amennyiben ez összeg zöme csak néhány vállalkozó zsebébe vándorol.

Nem egyszer adtuk kifejezést annak, hogy városunkban a legnagyobb forgalmat a tanulók révén befolyó jövedelmek idézik elő. Gimnáziumunk tanulóinak száma az idén meghaladja a negyedik fel-százat s az általuk előidézett forgalom körülbelül évi nyolczvanezer forintra tehető, mely összeg a polgári lakosság körében oszlik szét. Vajjon nem áll-e érdekében városunknak az, hogy a törekvéseinek egyik czélpontjául azt tűzze ki, hogy ez indirekt jövedelemnek egyik legfőbb faktorát, a főgimnáziumot, a lehető legnagyobb mértékben támogassa s ezáltal megerősítse s a modern intézetek színvonalára emelje? Vajjon nem volna-e már itt az ideje annak, hogy a városi municipium egy döntő lépést tegyen abban az ügyben, mely immár évek óta foglalkoztatja a gimnázium fenntartó testületét: hogy az intézet az igényeknek megfelelő helyiségre tegyen szert?

Mi azt hisszük, semmi sem volna ez időszertint fontosabb városunk polgárságára nézve annál a lépésnél, melyet ebben az irányban a város urai tennének, ha figyelmüket arra fordítanák, miből nemcsak egyes vállalkozók, hanem a társadalom minden rétege aránylagos hasznot húzhatna s e mellett törekvéseink erkölcsi értéke is jóval magasabb volna.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 18-án, csütörtökön délelőtt közgyűlést tart, melynek tárgysorozata következő: 1. Kereskedelmi m. kir. miniszter rendelete a hónapos marhavásárok engedélyezése tárgyában. 2. Horváth János alapítványa a szegények intézete javára. 3. Italmérségi jog bérbeadására vonatkozólag kötött szerződés. 4. Bizottsági jelentés az

T Á R C Z A.

Valláserkölesi reflexiók.

I.

Önismeret, önbírálat.

Szeretek olykor el-gondolkozni, elmélkedni, önmagamba térvé. Vágyom a magány, a zajtalan esend után, hogy annál zavartalanabban gondolkozhassam. Szeretem gondolataimat, elmélkedés közben felmerült eszméimet papírra vetni; nem keresve, kérdező, ha e papírra dobásnak van-e, lehet-e, akár fizikai, akár morális haszna. — egyszerű engedek a benső szózatnak, s joggal bizonyára nem vádoltathatom önelgyeztetéssel, balga hiúsággal.

Szolgáljon e pár sor bevezetésül, magyarázatul mintegy az alábbi elvont bölésészeti színezetbe burkolt elmefuttatásnak: elvont bölésészeti, vallás- és erkölcsi elmélkedésnek, e becses lapok inkább reális cikkeket hozó hasábjain. — Boesánat a szives nyájas olvasótól, ha türelmét talán tulbőrára teszem, s farsangi czikk helyett, mely valószínűleg inkább lenne helyén, s az évaddal tartó komoly bölésészeti elmélkedésekkel, mondjuk: hosszuképi predikációval, töltöm meg e lapok kegyesen részemre engedett hasábjait.

Önismeret, önbírálat. — Komoly jelentőség, teljeszavak, sokat, nagyon sokat foglalók magukba, sőt mondhatni mindent: quintessentiáját, hogy e szóval éljünk — az — egész morális emberi életnek. A görög bölés anynyit hangoztatott: quoti sicut tonja, a moralitás e frapans aranyzabállya, egy messze, mélyreható intés, megszűbbre, mélyebbre talán, mint első tekintetre látszik; közvetlenségével, rövid határozottságával, benyulik az ember, — be az emberiség benső világába, át és áthatja azt, mint a homályt a fény: benső erejénél, hatalmánál fogva, egyik legfontosabb tényezője, mintegy rugója leend a társadalom egész szerves életének; s e társadalomban az összes emberiség boldogulásának.

Boldog akarsz lenni? embertársaid szeretetének, becsülésének tárgya? élvezni kívánod a földi boldogság legmagasabb fokát, mind azt mit az élet nemesebbet nyújthat? mit az önbecsülés, meglegegedés ad?! — Ugy fel! nyitva a tér: nyíltan csak előre! tedd meg erre a legelső, elengedhetlen, lényeges lépést, mely forrása, kezdete mindennek, alapja minden moralitásnak: ösmerd

meg önmagad, tárd fel önmagad előtt szivedet, lelkedet, de tárd fel őszintén, önaltatás, ámitás, hazugság és kendőzés nélkül, nem várva és nem késedelmezve, nem fedelve, hogy a „tett halála az okoskodás“, nem hogy a folytonos lelküismeretes önmagukra vigyázás, folytonos örködés szavaink és tetteink felett, melyeknek teljes összhangzóknak kell lenniök, szóval a szigorú önismeret, önbírálat egyik legfőbb kelléke a valódi boldogság megnyerésének. Erre int bennünket e szigorú önismeret, önbírálatra figyelmeztet, ösztönöz saját bensőnk, önön lelkiismeretünk, saját bensőnk hangja, ez elnémíthatlan, megvesztegethetlen és sokszor egyedül valódi igaz hang; — erre a kívülről jövő és bennünket közvetve, közvetlen erő benyomások. — Ott vannak körülünk, előttünk fekszenek, oktatva, tanítva, utasítva mintegy kézzel foghatólag a jóra intések figyelmeztetések; ott vannak körülünk, előttünk fekszenek, nem csak holt betűkben, folians, terjengős vaskos erkölcsanak tömött hasábjair, átadva egy idő s korszaktól, a másik időnek, korszaknak, hogy ne mondjuk sokszor, az elmulásnak, az örök enyészetnek, megvetve, fedelve; nemcsak a szószékéből, a bírói székből, hirdette papoktól, bíraktól istenes prédikációkban, corpus jurisokban, de kint az életben, a társadalomban, kint a természetben. Vagy hát a különböző elemi csapások, a társadalmi mozgalmak, lázongások, forradalmak ottantott időnkint dúló ádáz harcok, az azokat követő nemzeti leigáztatás, nem mindannyi intő jelek-e, a moralitás szempontjából tekintve. — . . . Fájdalom, valóban fájdalom: s egyike a legmélyrehatóbb, sújtó kritikának, maguk az emberek, az emberiségre, a társadalomra, harczintó jeleknek, figyelmeztetéseknek, utasításoknak, kevés, nagyon is kevés haszna van legtöbbször; ha az emberiség minden intés, intőjelnek daczára, romlik folytonosan, s lejtőn a legtöbb nép, nemzet társadalma, melynek vége gyászos, elmaradhatlan, feltarthatlan bukás, vagy előbb, vagy később: — ha pusztítva pusztít, ha emésztve emészt a láthatatlan kör, nyíltan emitt, amott orzva, lappangva; fájdalom, kivált ez utóbbi esetet véve tekintetbe, mert hiszen az emberiségre, a társadalomra annak üdve boldogságával, misem veszedelmesebb a lapangva felburjánó gyom gyanánt tenyésző álarcos bűnöknel. — És misem tanúsítja, misem bizonyítja frapansabbul a gyökérben megtámadott társadalom romlását, mint éppen e bűnök, vétkek virágzása.

Messze vezetne tulajdonképeni tárgyunktól, üres szószaporítás volna, részletesen vázolni, pontról-pontra szed-

ni, mind eme társadalmi bűnököt, netalán levegőt hasogató panaszos, bus elegiákat zengeni felettük, s szavakba önteni, egy keserűes czikkbe, romboló hatásuk a társadalomra, melyet gyökerében legbelső erében támadnak vala meg. Am tovább haladva elmélkedésünkben, reflektálva mint egy a fent mondottakra, saját szavainkra, hangsúlyozzuk újra, s újra ismételtén; felelve mintegy, egy bárasak gondolathán felvett kérdésre: az önbírálatnak, hogy czéliját elérje, hogy az legyen, minek valóban lenni kell, egy átalakító, átható, nem ritkán reformáló erő, morális eszelekmény, egyszerű valódi tiszta önismeret, — szüntelen munkásnak, megingathatlanul szilárdnak kell lenni; lelkiismeretes vesztegethetlennek, mit el nem tántorit, meg nem ejt, bár minő külről jött benyomás, esábitó hamis hang, — arra kell fordítanunk minden gondolatainkat és igyekezetünket, azt tartanók szem előtt, mint boldogságunk, ön lelki életünk fő, legnagyobb szabályát: vajjon ugy élünk-e mindig és mindenben, a miként élünk kell, mint azt emberi magasabb rendeltetésünk, de necesse megkívánja, mint a társadalmi kötelmények hozzák magukkal, mint polgároknak, a nagy egyvetemes emberesalád, s bizonyos vallásfelekezet tagjainak, élünk, elengedhetlen morális köteltségünk. Igen ugy élünk-e? Megtartjuk-e mind ez idevontakozó szabályokat híven, lelkiismerettel, mint megtartanunk kell?

Ne ütközzön meg e sorok olvasója, és ne sértse e szó. Ne, ha elvont tárgy, — a vallásról beszélünk, e helyen, e hasábjokon, hol az, legalább is kissé különös, szokatlan, szinte önmagának ellentmondó kontraszt némi tekintetben. Ne keressen talán anomaliát ez egyszerű szavakban. Hirlapi ez a czikk, egy provincialis, így már eo ipso inkább gyakorlati és helyi érdekét képviselő dolgok organumában lát, — hal, lát — napvilágot; ám emberről szólva, tehát egy morális individuumról, annak, mint morális erkölcsi egyednek, embernek, polgárnak egy nagy ember családkerkölesi tagjának, ezer elágazó kötellességéről, pusztá hallgatással mellőzzük e pontot, elsiklanunk mintegy némán, észrevétlen eme kérdés felett, teljes lehetetlen. — Önmaga már a tárgy, mondjuk: annak benső, legbensőbb lényege, maga a moralnak, a a moralitásnak egyszerű fogalma, hozza már magával, hogy a mennyiben e morált, moralitást, egy erkölcsi egyed, egy erkölcsi lényvel, az emberrel hozzuk összekötésbe, és mint ilyennek, az felvetett tárgyunkkal, közelebbi, szerves összefüggésben van, értekezésünk e pon-

iskolák államosítása tárgyában. 5. Városi kertési állás betöltésére vonatkozó előterjesztés. 6. Schweitzer József ajánlata a „Zöldfa” bérlete iránt. 7. Az alsómalom eladáására nézve készített feltételek.

A sorozás Gömör megyében.

A sorozás kezdetét veszi márczius 1-én következőleg:

Utazik a bizottság márczius 1-én Rimaszombatba, márczius 2-án soroz Rimaszombat város. Polgári elnök az alispán, bizottsági tagok Institorisz Endre és Nagy Ferencz, polgári orvos Dr. Szabó Samu vm. főorvos.

Márczius 3, 4, 5. és 6-án soroz a rimaszombati főszolgabírói sorozó járás. Polgári elnök Samarjay János, bizottsági tagok Okolicsányi Gáspár és Hámos Zoltán megyebizottsági tagok, polgári orvos Dr. Szabó Samu vm. főorvos.

Márczius hó 7-én vasárnap lévén, a bizottság szünetel.

Márczius hó 8, 9, 10 és 11-én soroz a rimaszécsi főszolgabírói járás. Polgári elnök Lukács Géza vármegyei főjegyző, bizottsági tagok Madarassy Gyula és Hámos Aladar megyebizottsági tagok, polgári orvos Dr. Szabó Samu vm. főorvos.

Márczius hó 12-én utazik a bizottság Tornallyára, márczius hó 13, 15, 16. és 17-én soroz a tornallyai főszolgabírói sorozójáris. Polgári elnök Tornallyay Zoltán megyebizottsági tag. — bizottsági tagok Szentmiklóssy István és Hámos Árpád megyebizottsági tagok, polgári orvos Dr. Szabó Samu vm. főorvos.

Márczius hó 14-én vasárnap miatt a bizottság nem működik.

Márczius hó 18-án utazik a bizottság Jolsvára, márczius hó 19-én állit Jolsva r. t. város. Polgári elnök Mihalik Dezső m. biz. tag. — bizottsági tagok Neogrady Lajos és Czibur Imre, polgári orvos Dr. Szabó Samu vm. főorvos.

Márczius hó 20, 22, 23, 24. és 26-án soroz a nagyrocei főszolgabírói sorozójáris. Polgári elnök Mihalik Dezső, bizottsági tagok Heinzelmann Alfréd és Podhráczky Endre megyebizottsági tagok, polgári orvos Dr. Szabó Samu vm. főorvos.

Márczius 21. és 25-én vasár- és ünnepnap miatt a bizottság nem működik.

Márczius hó 27-én utazik a bizottság Nagyroceze, márczius hó 28-án a bizottság vasárnap miatt nem működik.

Márczius hó 29-én soroz Nagyroceze város. Polgári elnök Mihalik Dezső, bizottsági tagok Dedinszky Gyula és Perjessy László megyebizottsági tagok, polgári orvos Dr. Szabó Samu vm. főorvos.

Márczius hó 30-án utazik a bizottság Dobsinára, márczius hó 31-én soroz Dobsina r. t. város. Polgári elnök az alispán, bizottsági tagok Gömör Gusztyv és Sárkány Kálmán, polgári orvos Dr. Maurer Arthur tb. főorvos.

Ápril hó 1-én utazik a bizottság Rozsnyóra. — Ápril hó 2-án soroz Rozsnyó r. t. város. Polgári elnök az alispán, bizottsági tagok Ónody Károly és Markó J. Imre bizottsági tagok, polgári orvos Dr. Maurer Arthur tb. főorvos.

Ápril hó 3, 5, 6. és 7-én soroz a rozsnyói főszolgabírói sorozó járis. Polgári elnök az alispán, bizottsági tagok Hodinka Mihály és Matolay Bertalan m. bizottsági tagok, polgári orvos Dr. Maurer Arthur tb. vm. főorvos.

Ápril hó 4-én a bizottság vasárnap miatt szünetel. Ápril hó 8-án utazik a bizottság baza.

A sorozás mindenütt az újonczási előmunkálatok tüzetes megvizsgálásával veendi kezdetét. Ezután következik az állítás a m. kir. honvédelmi miniszterium mult évi 500—VIII. szám alatt kibocsátott körrendelete utmutatásai szerint, a midőn a bejelentési igény jogosult-

ság tekintetében a felszólamlások is elintéztetnek; megvizsgáltatnak a póttartalék és honvéd nyilvántartásból ezimvezés folytán állittatni rendelt hadkötelesek, vagy ezeknél megvizsgálandó hozzá tartozója s mindezek után bezáratik a sorozási eljárás is, elkészítetik az állítás eredményéről szóló kimutatás.

Az elnöknek történhet akadályoztatása esetén helyettes elnökül Jolsvára, Nagyroceze Perjessy László megyebizottsági tag, Rimaszombatba, Rozsnyóra, Dobsinára Lukács Géza vármegyei főjegyző és Tornallyára Szentmiklóssy István megyebizottsági tag küldetik ki.

Közgazdaság.

Felhívás vármegyei gazdasági egyesületünk tagjaihoz.

A földmiveltésügyi miniszter ur ő nagyméltósága, vármegyei területén a jobb tenyészetek után származott hibátlan apállatot úgy vármegyei, — mint más vármegyék községei számára kedvezményes áron leendő kiosztás céljából, megvásároltatni óhajtván: a földmiveltési m. kir. miniszteriumnak egyesületünk elnökéhez intézett felhívása folytán azon kéreessel fordulunk gazdasági egyesületünk tagjaihoz, hogy a mennyiben saját tenyésztésű, eladó *pirostarka*. — *vagy hazai-fehér fajta tenyészű* és *szőke mangalicza sertés-kanjai* volnaik, a tenyészet megjelölésével, a tenyész-állat korát, darabszámát *egyesületünk titkárságával* azon célból mielőbb közölni sziveskedjenek, hogy azokat illetékes helyen idejekorán bejelentvén, az ezen célból vármegyénkbe kiküldendő m. kir. kerületi állattenyésztési felügyelőség által a tenyészítés alkalmának talált állatok vásárlása azonnal megejthető legyen.

Putnok 1897. február 12

Dr. Gróf Serényi Béla, s. k. elnök.

Kovács Albert, s. k. titkár.

Hirek és vegyesek.

A gömör megyei ellenzék vezérférfiai, mint lapunk mult számában említettük, értekezletet tartottak, melynek eredménye a következő felhívás volt, melyet a napokban küldtek szét mindentel a párt tagjainak:

Nyílt levél és felhívás

Gömör-Kishont megye összes. — bármily ellenzéki, — politikai párthoz tartozó polgáraihoz!

Tisztelt ellenzéki polgártársak!

A legközelebb lezajlott képviselőválasztások alatt — láttuk mindazon eszközöket, melyeket az „uralmon levő párt” — minden válogatás nélkül igénybe vett; láttuk: hogy a törvények lábbaltiprása, kijátszása, a hivatalos erőszak. — a megvesztegetés minden neme hogyan pusztított.

Közönséges vásári árúvá süllyedt — meghamisított — alkotmányos szabadságunk legelső garantiája: „a népképviselői választói jog szabad gyakorlása.”

Még néhány ilyen választás, és az erkölcsi súlyos és oly fokára száll alá e nemzet, hol az önzetlen hazafiságnak nem lesz többé sem talaja, sem éltető levegője. Láttuk — nemesak — a közérkölesőknek, még soha sem észlelt mérvbeni megromlását, de a mohó vágyat; az összes ellenzék teljes megsemmisítésére, az önálló független gondolkodás kiirtására.

Hogy egy merev párturalom minden ároni fenntartásáért, az ország ügyeinek intézésétől mindazok kizárassanak, kik a megkezdett lejtőn tovább haladást hazánkra végveszélyt hozónak tartják; midőn odáig jutottunk, hogy nemzeti önállóságunk, anyagi megélhetésünk, gyarapodásunk minden garanciái, „idegen érdekek szolgáltatásáért áldoztatnak fel.”

Válsággal küzd a gazda, mert a *hazai föld miveltése megszűnt hasznot hajtó foglalkozás lenni.*

az embernek áfázabb, nines kérlelhetlenebb, elkeseredettebb üldözője önon magánál. Nines ki áfázabbtan, kérlelhetlenebb elkeseredéssel támadhatna reánk, s üthetne mélyebb és mélyebb sebet rajtunk és boldogságunkon, sebezhetne szinte érzékenyebben és gyógyíthatatlanabbul, a legtöbb esetben, mint mi magunk balga kivánságainkkal, örült vágyainkkal, titkos hibáinkkal vagy nyílt büneinkkel, amikkel kérkedni, sőt piacra vinni, s árulni, nem ritkán íalam et publice, mintegy sippal, dobbal, — elég balgák, sőt több: arezátlanok vagyunk. — Mondtuk, ismételtük; mondjuk, ismétljük újra, mindannyiszor: az ismeretnek, az önbíralatnak, hogy célját elérje, hogy az legyen a szó szoros értelmében: teljes önismeret, teljes önbíralat; teljes átértése és átvizsgálása önmagunknak, s minden eszelekedetünknek, minden beszédünknek, minden vágyainknak, gondolatainknak: nem véve ki és nem hagyva érintetlen meg a legesekélyebb, legrejtettebb vágyat és gondolatot sem, — nem csak szigorunk, sőt kérlelhetetlen lelkiismeretes s következetesnek, de szakadatlanul, szüntelen munkásnak, gondosnak kell lenni, nem hagyva elveszni, nyomtalanul eltűnni egy pillanatot sem.

Rousseau mondása: „az nem teljesíti kellőleg a kötelességét, aki ezt nem szereti, és mindenkor csak becsület érző emberek képesek kötelességüket szeretni.” — Mint találó, teljes igaz mondat, teljes joggal, s minden scrupulosítás nélkül alkalmazható az önismeret, önbíralat morális kötelességére. Mit ér, ugyan mit ér, avagy mi értelme van vagy lehet annak, a tőkélyesbülés, jobbulás, szóval a moral szempontjából, ha esupán elvéve néhánéhá mintegy — akkor is inkább csak bizonyos külső, hogy ne mondjuk külső kényszernek engedve, bizonyos nyomásnak, mint ön bensőnk, lelkünk jobb sugallatának, a benső szózatnak — fordulunk talán az önbíralathoz, az önbíralat nemes felsőbb szabálya, ez erkölcsi szabályhoz; mit ha csak elvéve, ha csak néhánéhá bíraljuk meg, vonjuk számadásra magunk. Elhibázott, célját tévesztett bíralat, hiu önzegyezés, takargatása a hibáknak, vétkeknek, játékok üzés a moral törvényei és szabályai, mely előbb vagy utóbb annál keserűbben megboszulja magát.

Példa kell? nem szükség kutatva keresnünk, maga az élet, a tapasztalás nyujt s százezernyi példát, s igazol bennünket. Tapasztalás mondja, igazolja nyílván, hogy például sok kicsapongó, könnyelmű embernek vannak olykor-olykor világos órái és pillanatai, mikor magához

A kisiparos élete nem is tengődés többé, hanem végvonaglás.

A nemzet zöme, annak minden — különösen termelő munkával foglalkozó — osztálya a végromlás szélén áll.

Megrendült a parlamentáris rendszerbeni hit, mert einismuszig vitt korrupció megmételezi közérkölesünket, kiapasztja nemzeti erőforrásainkat.

Ébredjünk tehát a 12-ik órában öntudatra és hazánk iránti kötelességeink ösmeretére: keressük a módokat és eszközöket, míg nem késő! hogy a mai politikai utvesztőből kimenekülhessünk! nehogy tovább túrve e gazdálkodást — Magyarország megsemmisüléséhez jussunk.

Ne vitatkozzunk ma azon, hogy a politikai elvek melyikét tartjuk egyenként jobbnak, legűdvösebbnek; és különösen „ne keressük azt, mi választ el egymástól, hanem ellenkezőleg, keressük azt, a mi egyesít; az összekötő kapcsokat”; hogy egyesített erővel a közös ellenség ellen küzdve, ezen rendszer mindent elorsvasztó nyomása alól felszabadulhassunk!

Nehogy mint eddig, különböző táborokba széttagolva, egymás erőt ellensúlyozva — saját romlásunkra — elleneinknek tegyünk öntudatlan szolgálatot.

„Egyesítő közös ezélnak fogadjuk el”:

Az uralmon levő, — tulengzett „pártmonopolium” megbuktatását:

Alkotmányos életünk olyatén regenerálását, hogy annak keretében a nemzet valódi, meg nem hamisított tényezői — szabadon érvényesülhessenek;

Hogy apáink bírtokát, a magyar földet, magyar kézben megtarthassuk;

Hogy a hazát alkotó és fentartani hivatott osztályok semmiféle személyes és idegen érdekekért ki ne zsákunyalathassanak;

Hogy anyagilag és szellemileg erősöbödve, hazánk önállóságát, nagyságát a második ezredévben is biztosíthassuk

Ezen nagy és szent célok megvalósíthatásáért — kimondjuk mi is, a Gömör-Kishont megyei egyesült ellenzék megalakításának — halaszthatlan szükségét.

Alkotmányos törvényeink által megengedett keretben szervezkedni és munkálkodni akarunk.

Felhívjuk és kérjük tehát megyénk mindazon hazafias polgárait, „kik elveinket osztják” és hazánk pasztulási nemesak keseregni, hanem az erők tömörítésével önmagukon segíteni is akarnak; hogy a megyei „Egyesült ellenzék megalakítására, szervezésére, általunk: folyó évi márczius hó 7-ére délelőtt 10 órára Rimaszombatba kitézött nagygyűlésen mindannyian megjelenni sziveskedjenek.

Kelt Tamásfalán, 1897. február hó 2-án.

Hazafiúi üdvözléssel:

Farkas Ábrahám, Mariássy Andor, Hevessy Bertalan, Bornemisza István, Hegyessy Sándor, Okolicsányi Gáspár, Samarjay János, Farkas Zoltán, Fáy István, Ebeczky Elek, Vajda Ferdinánd, Ragályi Gyula, Sztójkovics Emil, Hanvay József.

Adakozzunk a Tompa-szoborra!

A lapunk mult számában közzétett meleghangú felhívás eredményétől várjuk, hogy a Tompa-szobor felállítása minél előbb kivihető legyen Ismételjük hogy a nemes célra lapunk szerkesztősége is elfogad adományokat. — Legújabbán a nemes eszmékért mindenkor lelkesülő rimaszombati polgári olvasókör adományozott a Tompa-szobor javára 10 forintot, mit elismerésre és követésre méltó példaképpen hozunk köztudomásra.

Ifjusági bál.

Gömörvármegye ifjúsága folyó hó 28-án tartja ez idei fényesnek ígérkező bálját a gömör megyei közművelődési egylet javára. A bálra vármegyénk hivatalos notabilitásai és előkelő családai nagyban készülnek, s a szíert már az is garantírozta, hogy a védőknő tisztelt Farkas Ábrahámné urnó vállalt el; a rendezőbizottság élén pedig Bornemisza Elemér buzgólkodik a siker biztosítására.

tér, amikor megjavul, bizonyos időre, s bizonyos mértékig. Ám meddig tart e javulás? e látszatos, kendőzött megtérés? Csak egy óvatlan, egy alig sejtett, alig elgondolt időig. Egy önfelélt percz csak, pár, csak alig eltelt rövidke pillanat, mondhatjuk jóformán: s romba újra minden, meglankad az erő, kialszik lassan a fellobbant nemes tűz, mint moesár, lidérczfény, s a megtért visszadobja magát előbbi életébe, mohón rohan újra a kísértő után, hogy annak hódoljon, legyen kézesókoló rabszolgája ismét.

Kevés, óh nagyon is kevés azok száma, kik nem hajtának a kísértő szavára, kikre a csásos hang, a kísértő szózat:

„Ha állhatsz fenn, az ég felhőnél,

A föld sarában mért fetrengenél?!

Ezrek térdhajtását inkább fogadd,

Mint hogy magad mártsd porba arezodat.”

hatással ne lenne.

Kevés, óh nagyon is kevés azok száma, akik a csásbító, kábítóan merész, büszke felhívásra:

„Fel, fel! ne számláld a lépeső fokát;

Mi gondod rá, ha már megtapodád.

Szeszélyed és sorsodnak légy ura!

Itt a kötés . . . bátran az alkura!”

elég erősek és szilárdak lennének legyőzni önmagunk, önmagunkban a feltámadt indulat, a hisúság ördögét felkölt nagyravágyását, s oda kiáltani bátran a csásbító, kísértő ördögnek”:

„En gyenge ember . . . kísértő eredj!”

Ime, hol itt? mi itt az eredmény?! mi erkölcsi haszna a pillanatnyi megtérésnek, magába szállásnak?! mi konkrét sikere, a szint mutató önbíralatnak?! . . . Ne ámítsuk, hibás könyen hívóséggel ne csaljuk magunkat. . . . Ne feledjük soha, hol az önbíralat szabálya, erényéről van szó: csak egy hibás lépés, egy megfélekedezés, s buktunk megmenthetetlen. A hógörgetegnek csak egy kis lökés kell, fenn a magas ormon, csak egy kis darab fa, egy ág leesése, a mely megindítsa és lehullásában, örült rohamában egyre nagyobbodva, rombolva tör alá, s lent a kies völgyben rombolva temet el mit utjába talál, lavinatemető lesz a lágyan omló, gyöngegdő helyéből.

Nem így, korántsem így! nem egy pillanatnyi, futó

tót is érintse. — Igen! mert hiszen a hangoztatott morális elvek, erkölcsi kötelességek, nem csak mint magasabb nivón álló észsel felruházott, gondolkodó és érző lényt pusztán; de mint válassos egyedet, bizonyos vallásfelekezet tagját is, illetik az ember; s az ő-világ bölcsének fenn idézet mondata, az embernek nemesak mint embernek, de mint bizonyos vallásfelekezet tagjának is szól. — Egyzóval s lehető röviden kifejezve: az igazság mérlegére kell tennünk egész életünket; hitünket, gondolatunkat, beszédeinket, eszelekedeteinket, megmérni egész valónkát a lelkiismeret eme részrehajthatlan, megvesztegethetetlen bíró törvényszéke előtt; önelkünk mondja meg, hogy kik és mik vagyunk, önelkünk ítéljen: mit és mennyit érünk, lelkiismeretünk sujtson vagy emeljen.

Lelekiismeretünk, az a szüntelenül, folytonosan munkás, megvesztegethetetlen, tántoríthatatlan önismeret, mely: nagy Széchenyink pár megkapó szóval, irányt tűzve mintegy és ösvényt jelölve, utat a vándornak, bolygó vándor utján ekképen jellemez:

„A tiszta lelkiismeret mennyei érzés, mely boldog napokban kimondhatatlan bájít vonz minden körül, viszontagságokban pedig, oly édes meleget önt lelkünkbe, mely az élet minden esetei ellen férfúni önértéssel, s elszánással vértel fel minket. — Nélküle a királyszyék rideg pusztaság, vele még a kimpad s vesztőhely sem ijesztő, s elsőtől utolsóig, mindenkinék e világ roppant felszínén sajátja lehet, ki becsületesen teljesíti kötelességét.”

Paraszt gyujt fejére, kintz sötét poklot alkot önmagának; napra nap üríti Szokrat büvők kelyhét, mérgezi poharát; harezban önmagával, harezban a világgal, az összmindenséggel; örök nyugtalanság, zaklatás emésztve, önkézevel ássa boldogsága sirját, s gyilkosa magának: ki meghasonlott önelkiismerete, meg önon lelkével, kit e benső bíró, megvesztegethetetlen, s így legnagyobb vádló: a lelkiismeret, — — önon lelke vádol.

Quilibet fortunae suae faber. Mondja a latin példabeszéd. Egyszerű, rövid, de sokat, szinte mindent kifejező mondat; egyszerű, rövid, de rövidsége mellett épp olyan találó.

Önszereneségének kovácsa az ember. Folytatva fentebbi definíciókat, tovább fűzve mintegy a példabeszédet: mennyet avagy poklot önmaga alkot az ember önmagának, maga: boldogságot, boldogtalanságot. Örök, megczáfolatlan igazság; elvitázhatatlan, megdönthetetlen tény, valóság, nevezzük bárhogyan, s mi néven: nines

Meghívás
a rimaszombati takarékpénztár
1897. február hó 25-én
 délelőtt 9 órakor saját helyiségében megtartandó
rendes évi közgyűlésére.

Tárgyak:

1. Igazgatósági jelentés az 1896. év üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése a számadás és mérleg megvizsgálása felől.
3. Osztalék meghatározása
4. Az igazgatóságból sorrend szerint kilépő tagok helyeinek betöltése
5. A felügyelő-bizottság és napibiztosok megválasztása.

Rimaszombat, 1897. február hó 10.

2—3 **Az igazgatóság.**

RUMÁN PÁL PÉTER

képfaragó-mester

RIMASZOMBAT. (Mező-utca.)

Elfogad mindennemű **fa-faragványokat, templomi berendezéseket, mint: oltárok, szó- és gyóntató-székeket; fegyver- és szarutartókat** vadászok részére. **butor- és épületfaragványokat** asztalosok részére, valamint mind e szakmába vágó munkát izléses és stilszerű kivitelben.

Meghívás.

A Gömörmegyei Nép- és Iparbank
 részvényesei **1897. évi február hó 26-án,**
 d. e. 9 órakor a „Három Rózsa“ vendéglő nagy-
 termében tartandó

rendes közgyűlésre
 tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak:

1. Igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Mérleg jóváhagyása s ennek folytán az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
3. Osztalék megállapítása.
4. Az igazgatóság, felügyelő-bizottság és napi-biztosok választása.
5. Indítványok.

Rimaszombat, 1897. február 6-án.

2—3 **Az igazgatóság.**

Gömör-Kishont t. e. vármegye alispáni hivatalától.

Pályázati hirdetmény.

25899. sz. — A Gömör-Kishont t. e. vármegye közönsége által Rimaszombathban építtetni szándékolt **vármegyei székház részletes tervezete, elő-méret s költségvetésének elkészítésére.**

1) A létesítendő új vármegyei székház, mint két-emeletes épület három utczai homlokzattal tervezendő akképen, hogy a főhomlokzat a „Huszár tér“-re nézzen. A főépületen kívül az udvarban egy melléképület tervezendő az istállók, kocsiszin, fűskamrák stb. elhelyezésére.

2) Az összes épületek költségei legfeljebb 160000 frt erejéig előirányozhatók.

3) A pályaművek jellege alatt zárt jellegű levél kíséretében, melyben kijelentendő a feltételek ismerete **1897. évi május hó 1-én déli 12 óráig a vármegye alispáni hivatalánál nyújtandók be.**

Később érkezett művek, csak azon esetben fogunk pályázatra boesáttatni, ha a postabélyeg kellőleg igazolja, hogy a fent kitett határidő előtt adattak föl postára.

4) Pályadíjjul: 1600 frt I-ső és 800 frt II-ik díj állapítatik meg, mely a legjobb két terv szerzőjének adatik ki.

Ha az építtető vármegye a díjat nem nyert pályaművek közül valamelyikét megtartani óhajtáná, köteles azt az illető pályázó 300 frt tiszteletdíjért átengedni.

5) A díjazott művek általában a vármegye tulajdonába mennek át, s azok felett, a szerző szellemi tulajdonjogának fentartása mellett, szabadon rendelkezik.

A vármegye fenntartja magának a jogot, hogy ha az építkezésre alkalmas terv nem nyújtatnék be, a díjat nem adja ki.

6) A pályázatban csak magyar honpolgár vehet részt.

7) A pályadíjak oda ítélése a székház építő bizottság véleménye és esetleg a „Magyar mérnök és építész“ egyesület meghallgatása mellett a vármegyei törvényhatósági közgyűlésnek tartatik fenn.

8) A pályázati program és az általános pályázati feltételek, a telek helyszíni és lejtmereti rajzai, valamint a Rimaszombathban fennálló anyag és munkaárak jegyzéke a gömörvármegyei m. kir. államépítészeti hivatalnál Rimaszombathban a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, kívánatra 3 frt előállítási költség előleges befizetése, vagy befizetése mellett megszerezhetők.

Rimaszombat, 1897. január hó 22-én.

Bornemisza, alispán.

Hirdetmény.

Az 1896. évi termésből első minőségű 4—6 száz métermázsas anyaszénám van, egy összegben vagy részletekben eladó.

Uzapanyit, 1897. február 9.

1—3 **Szilágyi Kálmán.**

Vendéglő bérbeadás.

Pelsűcz város tulajdonát képező „**Fényes**“ ezimű nagyvendéglő összes helyiségeivel együtt **folyó év február hó 22-ikén** a város házában délelőtt 9 órakor egy év és tíz hónapra esetleg hosszabb időre is nyilvános árverés útján bérbe fog adatni. Bérleni kívánók bánatpénzzel ellátva ezennel meghívotnak.

Feltételek a városi jegyzői hivatalnál megtekinthetők.

Kelt Pelsűczön, 1897. február hó 11-én.

Lőrincz András, v. főbíró.

Meghívás.

A Jolsvai takarékpénztár
 XXXI. évi
rendes közgyűlését

1897. év **február hó 24-én,** d. u. 2 órakor az intézet helyiségében fogja megtartani, melyre a t. e. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az intézet állásáról és a lefolyt évi eseményekről teendő vezérigazgatói jelentés.
2. A felügyelő-bizottságnak a lefolyt évi üzletszámadás és mérleg megvizsgálásáról szóló jelentése, e feletti intézkedés és az osztalék meghatározása.
3. A takarékpénztár-részvénytársaság tartamának újabb 32 évre leendő megállapítása.
4. A módosított alapszabályok előterjesztése.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Jolsván, 1897. február hó 6.

Hoffmann Miksa,

2—3 **vezérigazgató.**

Meghívás.

A nyustyai takarékpénztár-részvénytársaság

XI. évi

rendes közgyűlése

1897. február hó 28-án, délután 2 órakor az iskola tantermében fog megtartatni, melyre a t. e. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1896. évi üzlet eredményéről.
2. Mérleg jóváhagyása, felmentvény megadása és a nyeresemény felosztása iránti határozathozatal.
3. Az alaptőke emelésére vonatkozó igazgatósági javaslat.
4. Igazgatóság és felügyelő-bizottság választása.
5. Indítványok.

Kelt Nyustyán, 1897 febr. 7-én.

2—3 **Az igazgatóság.**

Hirdetmény.

298. sz. — Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. év LX t-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tornaljai kir. járásbírósnak 3127/895, a rimaszécsi kir. járásbírósnak 2955. és 2944/895, miskolci kir. törvényszéknek 8541., a rimaszécsi kir. járásbírósnak 2801., a rimaszombati járásbírósnak 4352 és a rimaszécsi járásbírósnak 4325 számú végzéssel: **Gescheit Herman, Vojtko János, Csótó Lajos és társa, Gescheit Herman, Bodroglő János és Róth Géza** javára 118 frt 30 kr. tőke, 300 frt. 200 frt. 26 frt 46 kr. 20 frt. 21 frt 52 kr. és 41 frt 7 kr. tőke és járuléka. **Ifju Lukács János** ellen lefoglalt és összesen 1754 forintba becsült malacok, szecskavágó, szőrő rosta, igás szekér, hordók, gép részek, ócska vasak, hámok, zab, kőszén, gépszijjak, kötelek, gép részek, butorok, gőzmozgonyok, malomkövek, feeskendők, szalmazó részek, kendertörő vas benger, fenyőfa gerendák és téglából álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósnak 3333. 3999. 4414/896. 97/97 sz. végzése folytán, 118 frt 30 kr. 300 frt. 200 frt. 26 frt 46 kr. 20 frt. 21 frt 52 kr. 41 frt 7 kr. tőke, ugy az ezen tőkék után esedékes kamatok és eddigi 18 frt. 56 frt 50 kr., 50 frt 34 kr., 21 frt 53 kr., 16 frt 23 kr. és 17 frt 23 kr. ban megállapított és az ez után felmerülő költségek erejéig Radnóton, alperes lakásán és a helyszínen leendő eszközzésére **1897. évi február hó 26-ának** d. e. 10 órája határidőül kitűzetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi 60. t-cz. 107. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladotnak

Rimaszécs, 1897. február 5.

Kovács Géza, jbrósági vhajtó.

Faragott fenyű épületi fák

nagy választéku (esetleg megrendelés szerinti) méretekben kaphatók a **csetneki rézgyárnál.**

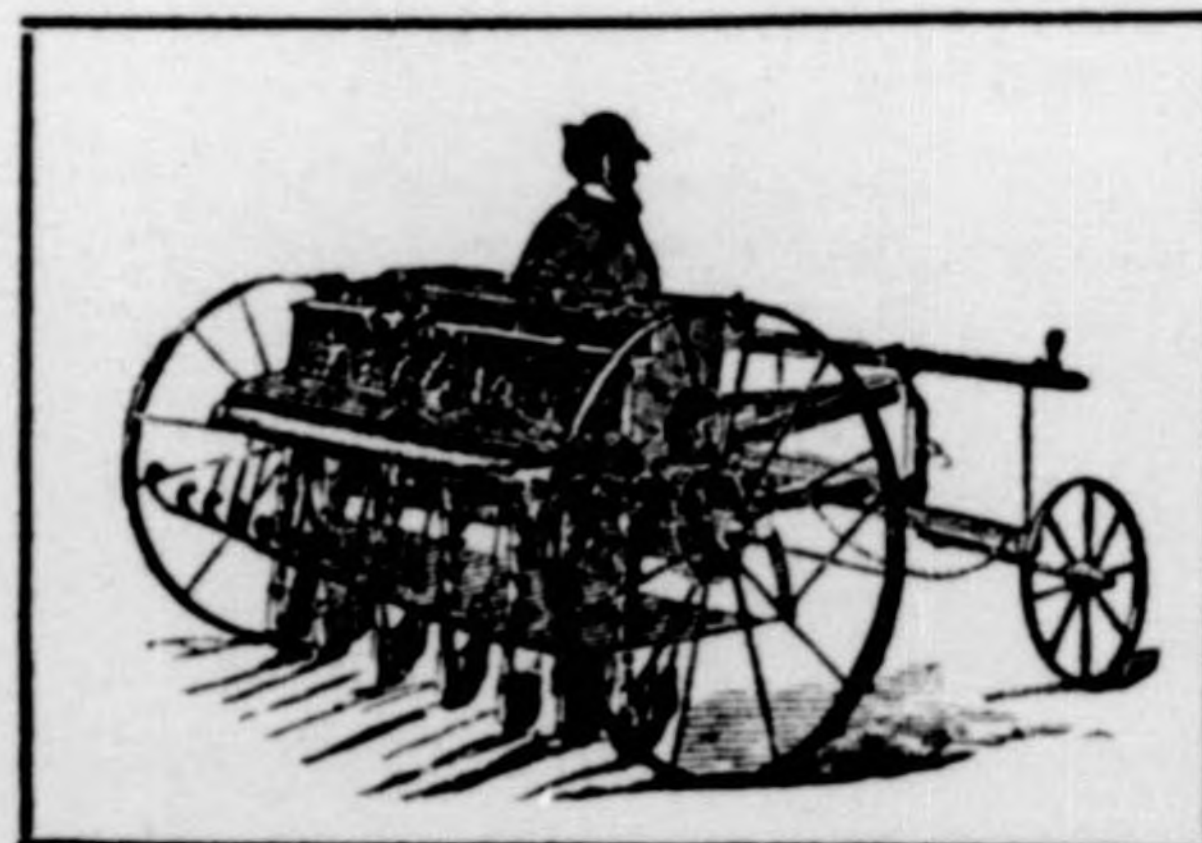
Levélbeli tudakozódásra válaszol **SZONTAGH ANDOR.**

1—*

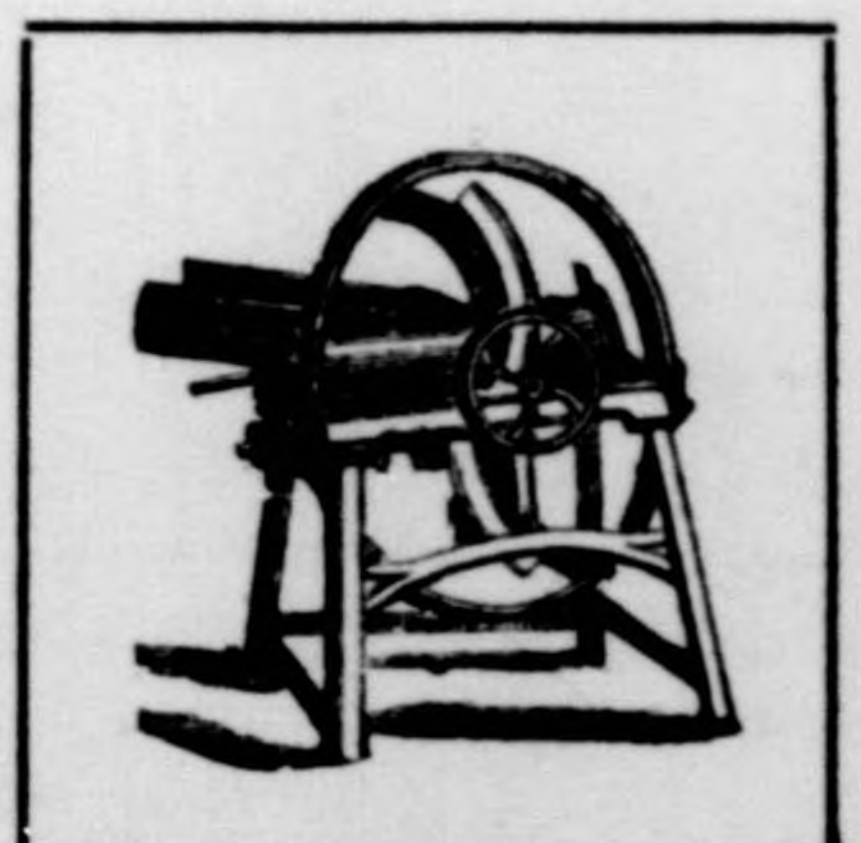
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán, Vám-utca 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmeltartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jőhírnevű gépeit, nevezetesen:

Sorvető gépeket,
Szóróvető gépeket,
Ekéket, Boronákat,
Hengereket, Lókapákat,
Tengeri morzsolókat,
Borsajtókat és szállózúzókat;
 továbbá mindennemű

Szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban.

Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödének gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

5—6